

ЗАКОН

О КОНТРОЛИ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

I. УВОДНИ ДЕО

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се контрола државне помоћи у циљу заштите конкуренције на тржишту, применом начела тржишне економије и подстицања привредног развоја, обезбеђење транспарентности у додели државне помоћи, као и оснивање, положај, организација и овлашћења Комисије за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија), општи услови, правила, мере и поступак који спроводи Комисија када поступа у управним стварима.

Примена закона

Члан 2.

Одредбе овог закона не односе се на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству у складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08).

Државна помоћ

Појам

Члан 3.

Државна помоћ је сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Шема државне помоћи је скуп свих прописа који представљају основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, или предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати).

Индивидуална државна помоћ је помоћ која се додељује на основу акта даваоца државне помоћи унапред одређеном кориснику или помоћ индивидуалном кориснику која се додељује на основу шеме државне помоћи а за коју постоји обавеза пријаве на основу овог закона.

Државна помоћ може се доделити кроз следеће инструменте:

- 1) субвенција (бесповратна средства) или субвенционисана каматна стопа на кредите,
- 2) фискална олакшица (умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина),
- 3) гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних,
- 4) одрицање од добити и/или дивиденде државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,

- 5) отпис дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима,
- 6) продаја или коришћење имовине у јавној својини по цени нижој о тржишне,
- 7) куповина или коришћење имовине по цени вишој од тржишне од стране државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима, и
- 8) друге инструменте у складу са овим законом.

Давалац и корисник државне помоћи

Члан 4.

Давалац државне помоћи је надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајне или јединице локалне самоуправе, или свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику.

Корисник државне помоћи је учесник на тржишту, односно свако правно и физичко лице које обавља економску делатност, тј. делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту а коме се додељује државна помоћ у било ком облику.

Усклађена државна помоћ

Члан 5.

Помоћ која је социјалног карактера, намењена потрошачима без дискриминације у односу на порекло робе, односно производа, који чине конкретну помоћ, односно која се додељује ради отклањања штете проузроковане природним непогодама или у другим ванредним ситуацијама у складу са законом којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, је увек усклађена помоћ.

Државна помоћ може бити усклађена ако се додељује у складу са овим законом, а нарочито ради:

- 1) унапређења економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености;
- 2) отклањања озбиљног поремећаја у привреди Републике Србије или извођења одређеног пројекта од посебног значаја за Републику Србију и државу чланицу Европске уније;
- 3) унапређења развоја одређених привредних делатности или одређених привредних подручја у Републици Србији, ако се тиме не утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније;
- 4) унапређења заштите и очувања културног наслеђа, ако се тиме не нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Услове и критеријуме усклађености државне помоћи ближе прописује Влада.

Мере које не представљају државну помоћ

Члан 6.

Накнада за обављање услуге од општег економског интереса не представља државну помоћ ако испуњава следеће услове:

- 1) одговарајућим актом (законом, одлуком, уговором и сл.) учеснику на тржишту је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса, уз јасно дефинисан обим и садржај те услуге;
- 2) параметри на основу којих се израчунава висина накнаде утврђени су унапред на објективан и транспарентан начин;

3) висина накнаде не премашује износ неопходан за покривање свих или дела трошкова који су настали при извршењу обавезе обављања услуге од општег економског интереса, узимајући у обзир релевантне приходе који су остварени обављањем те услуге и разумну добит;

4) ако је учесник на тржишту коме је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса изабран у конкурентном поступку јавног надметања чиме се постиже одређивање најадекватније накнаде за обављање те услуге, или, ако учесник на тржишту није изабран у конкурентном поступку јавног надметања, накнада је одређена на основу анализе трошкова (узимајући у обзир и приход и разумну добит) које би приликом обављања одређене услуге од општег економског интереса имао типични учесник на тржишту којим се добро управља, који располаже потребним средствима и остварује позитивне финансијске резултате пословања.

Трансакција не садржи државну помоћ ако се надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима понаша у складу са уобичајеним тржишним околностима у конкретной ситуацији, на начин како би се понашао типични учесник на тржишту у приватној својини, сходно условима и критеријумима које ближе уређује Комисија.

Гаранција коју надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје у складу са тржишним условима не представља државну помоћ.

Помоћ која се додељује за обављање неекономских делатности које су у искључивој надлежности Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као што су војска, полиција, безбедност и контрола авиосообраћаја, надзор против загађења, и других сличних облика искључиве или поверене надлежности не представља државну помоћ.

Кумулација државне помоћи

Члан 7.

Кумулација представља збир додељене државне помоћи која има јединствен циљ и намену независно од врсте, инструмента доделе и даваоца државне помоћи.

У циљу утврђивања преосталог дозвољеног износа конкретне државне помоћи, давалац је дужан да, пре доделе државне помоћи од корисника прибави писану изјаву да ли му је и по ком основу претходно додељена државна помоћ за исте оправдане трошкове, и изврши кумулацију.

Оправдани трошкови су трошкови за које је дозвољено доделити државну помоћ у зависности од врсте и намене државне помоћи.

Влада ближе уређује правила кумулације.

Помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ)

Члан 8.

Помоћ мале вредности (у даљем тексту: *de minimis* помоћ) је помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

De minimis помоћ се не пријављује Комисији, већ одлуку о оправданости доделе доноси давалац *de minimis* помоћи, који обавештава Комисију о додељеној *de minimis* помоћи.

Влада ближе уређује правила и услове за доделу *de minimis* помоћи, горњу границу износа *de minimis* помоћи, кумулацију, као и обавезе давалаца и корисника *de minimis* помоћи.

II. КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

Положај

Члан 9.

Комисија је самостална и независна организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом и има статус правног лица.

Седиште Комисије је у Београду.

Комисија је за обављање послова из своје надлежности одговорна Народној скупштини којој подноси извештај о раду до марта текуће године за претходну годину.

Извештај о раду објављује се на интернет страници Комисије пошто га усвоји Народна скупштина.

Надлежност Комисије

Члан 10.

Комисија:

- 1) оцењује постојање и усклађеност државне помоћи са правилима о додели државне помоћи;
 - 2) решава о правима и обавезама давалаца и корисника државне помоћи;
 - 3) врши контролу наменског коришћења додељене државне помоћи;
 - 4) налаже управне мере из овог закона;
 - 5) доноси решења и закључке у поступку претходне и накнадне контроле;
 - 6) доноси подзаконска акта за спровођење овог закона;
 - 7) предлаже Влади преко надлежног министарства доношење прописа за спровођење овог закона;
 - 8) даје мишљења о усклађености прописа са правилима о додели државне помоћи;
 - 9) сарађује са државном институцијом надлежном за послове ревизије, односно за послове буџетске инспекције, службом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе надлежном за послове буџетске инспекције и другим домаћим и међународним органима, организацијама и институцијама у обављању послова из своје надлежности;
 - 10) објављује на својој интернет страници акта која доноси у поступку контроле државне помоћи, годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији пошто га усвоји Влада, као и друге податке за које оцени да су од значаја за примену овог закона;
 - 11) остварује међународну сарадњу у области политике конкуренције, односно контроле државне помоћи, ради извршавања међународних обавеза у овој области и унапређења односа са међународним институцијама;
 - 12) предузима активности на развијању свести о значају контроле државне помоћи;
 - 13) води регистар додељене државне помоћи и de minimis помоћи, и друге евиденције у складу са законом;
 - 14) обавља и друге послове у складу са законом.
- Послове из става 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9), 11) и 13) овог члана обавља као поверене послове.

Органи Комисије

Члан 11.

Органи Комисије су Савет Комисије (у даљем тексту: Савет) и председник Комисије.

Савет доноси одлуке и акте о питањима из надлежности Комисије, осим ако овим законом није другачије прописано, а чине га председник Комисије и четири члана.

Председник Комисије представља и заступа Комисију, и обавља друге послове у складу са законом.

Избор органа Комисије

Члан 12.

За председника Комисије и члана Савета може бити изабран држављанин Републике Србије који има завршен факултет, најмање седам година радног искуства у струци и који је стручан и оспособљен за обављање функције председника или члана Савета.

Стручност и оспособљеност из става 1. овог члана подразумева поседовање теоријског и практичног знања из области државне помоћи, конкуренције и/или правних тековина Европске уније које при избору може да провери одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија.

Одлуку о избору председника Комисије или члана Савета Народна скупштина доноси већином гласова свих народних посланика по предлогу одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија.

Избор председника Комисије и чланова Савета врши се на две одвојене листе кандидата које садрже најмање исти, а највише двоструко већи број кандидата од броја који се бира.

За председника Комисије, односно чланове Савета, изабрани су кандидати који добију највише гласова на свакој листи, односно први наредни кандидат.

Исто лице може бити кандидат на обе листе и ако буде изабрано са листе за председника Комисије не узима се у обзир резултат гласања за то лице на другој листи.

Избор органа Комисије врши се по јавном конкурс који оглашава председник Народне скупштине, најкасније три месеца пре престанка функције председника Комисије или члана Савета истеком мандата или испуњењем законом прописаних општих услова за старосну пензију, односно у року од 15 дана од престанка мандата председника Комисије или члана Савета подношењем оставке, због трајне неспособности да обавља функцију или разрешењем.

Оглас о јавном конкурс за избор органа Комисије објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и најмање једном средству јавног обавештавања које покрива целу територију Републике Србије, као и на интернет страници Комисије и Народне скупштине.

Ако се на јавном конкурс пријави мањи број кандидата од броја који се бира или ако одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија предложи мањи број кандидата од броја који се бира или ако Народна скупштина одлучи да не изабере председника Комисије или изабере мањи број чланова Савета од броја који се бира, председник Народне скупштине дужан је да поново распише јавни конкурс за избор председника Комисије или члана Савета који није предложен или изабран у року од 15 дана од истека рока за подношење пријава на јавном конкурс, односно од дана одлучивања одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија или Народне скупштине.

За председника Комисије и члана Савета не могу бити бирани:

1) посланици у Народној скупштини, скупштини аутономне покрајине, одборници, друга изабрана и постављена лица, нити чланови политичких странака;

2) лице које је правноснажно осуђено на казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним јавне функције.

Мандат председника Комисије и чланова Савета

Члан 13.

Мандат председника Комисије и чланова Савета траје пет година.

Председник Комисије и члан Савета ступају на функцију даном полагања заклетве у Народној скупштини.

Исто лице може бити изабрано за председника Комисије и члана Савета највише два пута.

Престанак функције председника Комисије и члана Савета

Члан 14.

Функција председника Комисије или члана Савета престаје даном истека мандата, подношењем оставке, ако испуни законом прописане опште услове за старосну пензију, ако због болести постане трајно неспособан да обавља функцију или разрешењем.

У случају да је председнику Комисије престала функција, одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија именује вршиоца функције председника Комисије између чланова Савета.

Вршилац функције председника Комисије врши ту функцију до ступања на функцију новог председника Комисије.

Разрешење председника Комисије и члана Савета

Члан 15.

Председник Комисије или члан Савета се разрешава ако постане члан политичке странке, односно политичког субјекта, ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним јавне функције, ако се утврди да је повредио овај закон или закон из области спречавања корупције.

Поступак у коме се одлучује о постојању разлога за разрешење председника Комисије и чланова Савета покреће одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија.

Иницијативу за покретање поступка из става 2. овог члана могу поднети председник Комисије, Савет, секретар Комисије или надлежни орган за спречавање корупције.

Председник Комисије или члан Савета против кога је покренут поступак из става 2. овог члана одмах се обавештава о разлозима за покретање поступка, да се упозна са иницијативом за покретање поступка, пратећом документацијом и током поступка и да сам или преко заступника пружи објашњења и доказе за своје наводе.

Председник Комисије или члан Савета против кога је покренут поступак из става 2. овог члана има право да своје наводе усмено изложи пред одбором Народне скупштине надлежним за послове финансија.

Одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија може да удаљи са јавне функције председника Комисије или члана Савета против кога је покренут поступак до окончања поступка, али не дуже од шест месеци од дана покретања поступка.

У случају из става 6. овог члана одбор Народне скупштине надлежан за послове финансија именује вршиоца функције председника Комисије између чланова Савета.

У случају престанка функције председника Комисије или члана Савета, Савет наставља са радом све док преостали састав Савета омогућава доношење одлука прописаном већином.

Одлуку о разрешењу председника Комисије или члана Савета доноси Народна скупштина већином гласова свих народних посланика по предлогу одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија.

Рад Савета

Члан 16.

Савет одлучује већином гласова од укупног броја чланова.

Члан Савета, укључујући и председника Комисије, не може да буде уздржан приликом гласања.

Председник Комисије председава и руководи радом Савета, потписује одлуке и друге акте и стара се о њиховом извршењу.

Заменика председника Комисије из реда чланова Савета, на предлог председника Комисије бира и разрешава Савет, на период од годину дана.

Заменик председника Комисије има сва права и обавезе председника Комисије у његовој одсутности.

Савет доноси Правилник о раду Комисије и Пословник о раду Савета.

Статут Комисије

Члан 17.

Статутом Комисије ближе се уређује унутрашња организација, начин рада и спровођење поступка пред Комисијом, као и овлашћења за доношење других аката Комисије.

Статут Комисије доноси Савет.

Статут се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Нespoјивост функције и послова

Члан 18.

Председник Комисије и чланови Савета, у току трајања мандата у Комисији, не могу да обављају другу јавну функцију или професионалну делатност, односно не могу да се баве било којим јавним или приватним послом, укључујући пружање консултантских услуга и савета у Републици Србији из делокруга послова који обављају у складу са овим законом.

Функција члана Савета и председника Комисије није спојива са:

1) функцијом у државном органу, у органима локалне власти или носиоца јавних овлашћења и функцијом у политичким странкама или синдикатима;

2) радом у државном органу, органу локалне власти или код носиоца јавних овлашћења, односно других даваоца државне помоћи;

3) чланством у органу управљања или надзора привредног друштва, јавног предузећа, фонда, организације обавезног социјалног осигурања или другог правног лица са учешћем државног капитала;

4) својинским уделом више од 3% у правним лицима која су корисници државне помоћи, односно у надлежности Комисије у складу са овим законом;

5) обављањем других послова који по закону нису спојиви са обављањем јавне функције;

6) обављањем других послова који би могли негативно да утичу на њихову самосталност, непристрасност и друштвени углед, као и на поверење и углед Комисије;

7) вршењем других плаћених дужности, осим научних и образовних функција, и то само ако те дужности нису у моралној колизији са вршењем дужности чланова Савета.

Чланови Савета подлежу обавезама и забранама утврђеним законом који уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Члан Савета је дужан да о чињеницама из ст. 1. и 2. овог члана обавести Савет.

Средства за рад

Члан 19.

Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије у оквиру посебног буџетског раздела и из других извора, у складу са законом.

Савет утврђује предлог финансијског плана Комисије и доставља га одбору Народне скупштине надлежном за послове финансија на сагласност.

По добијању сагласности из става 2. овог члана Комисија доставља предлог финансијског плана министарству надлежном за послове буџета.

Простор, опрему и средства неопходна за рад Комисије обезбеђује Влада.

Комисија самостално располаже средствима за рад.

Службе Комисије

Члан 20.

Комисија има стручну службу и пратеће службе.

Стручна служба Комисије (у даљем тексту: Стручна служба) са контролорима и аналитичарима државне помоћи, обавља стручне послове из надлежности Комисије, у складу са овим законом, Статутом и другим актима Комисије.

Стручном службом и пратећим службама руководи секретар кога поставља Савет на пет година.

Радноправни положај секретара

Члан 21.

За секретара може бити постављено лице које има завршен факултет, испуњава опште услове за рад у државним органима, има положен државни стручни испит, има искуства у руковођењу и раду у државним органима и најмање седам година искуства у струци.

Стручна служба

Члан 22.

Послове контролора државне помоћи обавља лице које испуњава опште услове за рад у државним органима, има положен државни стручни испит, које не врши јавну функцију, има завршен факултет, одговарајуће теоријско и практично знање и најмање седам година радног искуства у струци.

Послове вишег аналитичара државне помоћи обавља лице које испуњава опште услове за рад у државним органима, има завршен факултет и положен државни стручни испит и најмање пет година радног искуства у струци.

Послове аналитичара државне помоћи обавља лице које испуњава опште услове за рад у државним органима, има завршен факултет и положен државни стручни испит и најмање три године радног искуства у струци.

Радноправни положај запослених у службама

Члан 23.

У погледу права и обавеза запослених у стручној и пратећој служби примењују се одредбе закона које уређују права државних службеника и намештеника.

Број контролора и аналитичара, као и ближи опис радних места се уређује актом о систематизацији који доноси Савет, уз сагласност одбора

Народне скупштине надлежног за послове финансија, при чему број контролора не може бити већи од 30% од укупног броја запослених.

Плата председника Комисије, чланова Савета и запослених у службама Комисије

Члан 24.

Председник Комисије има плату у висини плате председника Врховног касационог суда, а члан Савета - у висини плате судије Врховног касационог суда.

На примања запослених у служби Комисије примењују се прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања државних службеника и намештеника.

Услед посебних одговорности и сложености у раду, запосленима у стручној служби Комисије, вредност коефицијента радног места може се увећати највише за висину његове вредности, о чему одлучује председник Комисије.

III. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

Примена правила општег управног поступка

Члан 25.

На поступке пред Комисијом примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, осим ако овим законом није друкчије прописано.

Странка у поступку

Члан 26.

Странка у поступку пред Комисијом је давалац државне помоћи, односно подносилац пријаве.

Терет доказивања

Члан 27.

Надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима сноси терет доказивања испуњености услова из чл. 5. и 6. овог закона.

Обавештење о потреби пријаве државне помоћи

Члан 28.

Давалац државне помоћи може пре доношења, усвајања или утврђивања основа за доделу потенцијалне помоћи, доставити Комисији предлог акта којим се такав основ прописује.

По достављању предлога акта из става 1. овог члана, Комисија у року од осам дана од дана пријема, обавештава даваоца о потреби пријаве државне помоћи.

Ако предложени акт представља основ за доделу државне помоћи, обавештење из става 2. овог члана обавезно садржи и врсту државне помоћи коју давалац мора да пријави.

Оцена усклађености државне помоћи са правилима за доделу

Члан 29.

Комисија прати стање на тржишту кроз претходну односно накнадну контролу државне помоћи, утврђује постојање и оцењује усклађеност помоћи са правилима за доделу државне помоћи.

Државна помоћ се пријављује Комисији пре доделе, ради оцене усклађености са правилима за доделу.

Акти Комисије којима се оцењује усклађеност, обавезно садрже квалификацију степена усклађености (усклађен, неусклађен и делимично усклађен) и пратеће образложење.

Државна помоћ која је оцењена као неусклађена сматра се недозвољеном државном помоћи.

1. Претходна контрола

Пријава државне помоћи

Члан 30.

Државна помоћ мора бити пријављена Комисији у случају да се додељује:

- 1) на основу прописа који представља шему државне помоћи;
- 2) на основу акта даваоца унапред одређеном кориснику (индивидуална државна помоћ);
- 3) индивидуална државна помоћ на основу шема државне помоћи, чија планирана вредност, без обзира на врсту и број инструмената доделе, износи најмање десет милиона евра у динарској противвредности.

Пријава садржи податке и информације на основу којих Комисија може правилно и потпуно да утврди чињенично стање, односно оцени да ли је државна помоћ усклађена, а чију садржину и облик ближе уређује Влада.

Подносилац пријаве је предлагач прописа, давалац или скуп даваоца државне помоћи, који подноси Комисији пријаву.

За тачност и истинитост података наведених у пријави је одговоран подносилац пријаве.

Државна помоћ која подлеже обавези пријаве, не може се доделити пре него што Комисија да мишљење односно донесе решење којим се оцењује усклађеност са правилима о додели државне помоћи.

Претходна контрола прописа

Члан 31.

Предлагач односно доносилац прописа дужан је да нацрт односно предлог прописа и пријаву из члана 30. овог закона достави Комисији ради оцене његове усклађености са правилима о додели државне помоћи.

Пропис из става 1. овог члана може се приликом доношења, односно утврђивања предлога разматрати само уз мишљење Комисије које садржи оцену степена усклађености.

Комисија даје мишљење о усклађености прописа који садрже услове или критеријуме за доделу државне помоћи са овим законом у року од 60 дана од дана пријема потпуне пријаве.

Изузетно од става 3. овог члана, ако пропис не садржи довољно услова или критеријума за оцену усклађености, Комисија у мишљењу истиче неопходност прописивања додатних услова или критеријума, а по потреби указује на обавезу пријаве индивидуалне помоћи која се додељује на основу тог прописа.

Ако је пропис донет, а нарочито ако су средства додељена на основу прописа без претходне оцене степена усклађености Комисије у складу са ставом 2. овог члана, Комисија обавештава доносиоца, односно предлагача прописа о обавези усклађивања са овим законом.

Обавештење из става 5. овог члана са предлогом о начину усклађивања и неопходним мерама из овог закона се доставља Влади ради информисања.

Претходна контрола по захтеву странке

Члан 32.

Поступак претходне контроле покреће се пријавом државне помоћи.

Ако се државна помоћ додељује одређеном учеснику на тржишту из више извора, путем различитих инструмената, а која има јединствен циљ и намену, подносилац пријаве је дужан да именује све даваоце и инструменте путем којих се државна помоћ додељује.

Ако се утврди да странка није извршила допуну непотпуне пријаве по налогу Комисије односно да акт не садржи правни основ за доделу државне помоћи или не испуњава услове из члана 3. став 1. овог закона, пријава се одбацује решењем које доноси Савет Комисије.

Комисија доноси решење у року од 60 дана од дана пријема потпуне пријаве.

Измена и одустанак од захтева

Члан 33.

Странка може одустати од пријаве или изменити пријаву потпуно или делимично до доношења коначне одлуке.

У случају измене пријаве, Комисија ће наставити са поступком, с тим што рок за доношење решења почиње да тече изнова.

Ако странка одустане у потпуности од пријаве, председник Комисије доноси решење којим се обуставља поступак.

2. Накнадна контрола

Иницијатива за покретање поступка

Члан 34.

Свако лице које има правни интерес може поднети иницијативу за покретање поступка накнадне контроле.

Лице из става 1. овог члана је давалац државне помоћи или друго лице и учесник на тржишту, на чије интересе може да утиче додела државне помоћи, као и корисник државне помоћи и његови конкуренти, који су дужни да докажу свој правни интерес.

Анонимни поднесци, без обзира на њихов садржај, не сматрају се иницијативом у смислу става 1. овог члана, а Комисија их може користити као извор информација и података на основу којих спроводи активности по сопственој иницијативи.

Комисија ближе уређује облик и садржину иницијативе из става 1. овог члана.

Обавештење о поднетој иницијативи

Члан 35.

Комисија може, ако оцени неопходним, да затражи од подносиоца иницијативе допунске информације, податке или документа.

Комисија је дужна да размотри сваку иницијативу и о томе обавести подносиоца у року.

Претходни поступак

Члан 36.

Ако на основу сопствених информација или иницијативе дође до општих сазнања да су на основу одређеног акта који није пропис додељена средства која се могу односити на државну помоћ, Комисија може закључком покренути претходни поступак.

Закључак из става 1. овог члана се доставља даваоцу са налогом и роком да се на закључак изјасни.

Рок из става 2. овог члана може се у оправданим случајевима продужити.

Против закључка из става 1. овог члана није дозвољена посебна жалба, нити се може покренути управни спор.

Ако основано претпостави да су средства из става 1. овог члана додељена супротно одредбама овог закона, Комисија наставља контролу у поступку накнадне контроле из члана 37. овог закона о чему доноси посебан закључак.

Ако на основу изјашњења утврди да не постоји основана претпоставка да је додељена државна помоћ неусклађена односно ненаменски коришћена, Комисија доноси решење које садржи оцену усклађености.

Претходни поступак се обуставља ако Комисија утврди да се додељена средства не односе на државну помоћ, о чему Комисија доноси решење.

Поступак накнадне контроле

Члан 37.

Комисија покрене поступак накнадне контроле по службеној дужности, када на основу сопствених информација, достављених иницијатива и других расположивих података основано претпостави да је државна помоћ додељена супротно одредбама овог закона односно да се користи или је коришћена супротно одредбама овог закона.

О покретању поступка доноси се закључак који садржи правни основ и образложене разлоге за покретање поступка, као и позив свим заинтересованим лицима који располажу подацима, исправама или другим релевантним информацијама, да их доставе Комисији.

Против закључка о покретању поступка није дозвољена посебна жалба, нити се може покренути управни спор.

Закључак о покретању поступка може се побијати тужбом против коначног решења Комисије.

До доношења решења у поступку накнадне контроле, Комисија може да наложи даваоцу меру у складу са овим законом а којом се налаже привремено обустављање доделе државне помоћи.

Прекид поступка накнадне контроле

Члан 38.

У току поступка накнадне контроле а пре доношења коначне одлуке, странка у поступку може доставити захтев за прекид поступка.

Захтев из става 1. овог члана садржи нарочито предлог мера које је странка спремна добровољно да предузме у циљу усклађивања конкретне државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи, заједно са условима и роковима за извршење тих мера.

Комисија може захтевати допуну предложених мера, у циљу успостављања одговарајућег степена усклађености са правилима за доделу државне помоћи.

Савет доноси решење о прекиду поступка којим се одређују мере на основу предлога странке, рок за извршење мера и рок за доставу доказа о извршењу мера.

Ако је странка у потпуности извршила предложене мере, Комисија решењем обуставља поступак.

3. Опште одредбе о поступку

Члан 39.

У поступку се предузимају потребне доказне радње у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања, прибављају се подаци, исправе и ствари, врши непосредни увид (увиђај), обавља вештачење.

Поступак спроводи овлашћено службено лице из састава Стручне службе, које одређује секретар.

За вештака у поступку пред Комисијом одређују се лица или установе из регистра судских вештака, односно из регистра правних лица која обављају послове вештачења.

Право и обавеза странке у поступку

Члан 40.

Странка у поступку има право да се изјашњава о чињеницама или околностима које су предмет утврђивања у поступку, да предлаже извођење доказа или доставља доказе, као и да се изјашњава на обавештења која јој Комисија упути у току поступка.

Странка у поступку дужна је да поступа по закључцима овлашћеног службеног лица.

Странка има право да разгледа списе предмета и да о свом трошку копира поједине делове списка.

Право обавештавања о поступку

Члан 41.

Лица која су подносиоци иницијативе, даваоци информација и остала лица која докажу свој правни интерес за праћење поступка, имају право да буду обавештавани о току поступка, о чему се подноси захтев Комисији.

О оправданости захтева из става 1. овог члана одлучује овлашћено службено лице.

Овлашћено службено лице дужно је да достави основне информације о току поступка, осим оних информација које могу утицати на даљи ток поступка.

Обавеза достављања података у поступку накнадне контроле

Члан 42.

Комисија закључком налаже странци у поступку да достави податке, исправе и ствари који су од значаја за поступак, а она је дужна да поступи по закључцима овлашћеног службеног лица у року одређеном тим закључком.

Ако се информације, подаци, исправе и ствари који су предмет налога из става 1. овог члана налазе код корисника државне помоћи, давалац је дужан да захтев без одлагања проследи кориснику.

Ако се основано претпостави да се тражени подаци, исправе или ствари налазе код трећих лица, Комисија ће захтевом тражити њихову доставу, односно омогућавање увида.

Лица којима је достављен захтев из ст. 2. и 3. овог члана дужна су да доставе, односно ставе на увид податке, исправе и ствари који су предмет захтева, осим у случајевима предвиђеним законом.

У случају непоступања по захтеву из ст. 2. и 3. овог члана, Комисија ће закључком наложити достављање података, исправа и ствари, уз упозорење да у случају непоступања, или поступања супротно налогу, Комисија може одредити периодични пенал у складу са овим законом.

За непоступање странке у поступку по налогу овлашћеног службеног лица из става 1. овог члана, Комисија може обавестити Владу.

Закључак и захтеви из овог члана садрже правни основ, предмет и сврху, образложење, рок за поступање, упутство о начину на који се може затражити заштита података који се достављају.

Непосредни увид

Члан 43.

Непосредни увид се спроводи код корисника државне помоћи у случају постојања основане претпоставке да је државна помоћ неусклађена и поред изјашњења даваоца државне помоћи којим се указује на усклађеност такве помоћи односно нетачности или непотпуности достављеног податка.

Приликом спровођења непосредног увида, овлашћено службено лице може:

- 1) ући и прегледати пословне просторије, возила, земљиште и друге просторије корисника помоћи,
- 2) извршити проверу пословних и других докумената,
- 3) узимати од заступника корисника и његових запослених усмене или писмене изјаве.

Непосредни увид се спроводи на основу закључка који садржи правни основ, разлоге за спровођење непосредног увида, означавање докумената, односно података у које ће бити извршен увид, место и време спровођења непосредног увида, податке о овлашћеним лицима која ће спровести непосредни увид, а по потреби и друге елементе.

Закључак из става 3. овог члана Комисија доставља кориснику државне помоћи најкасније три дана пре спровођења непосредног увида.

Овлашћено службено лице може од корисника захтевати увид у документацију и податке који су наведени у закључку о спровођењу непосредног увида, а може извршити увид и у другу документацију и податке које корисник сам стави на увид, што се наводи у записнику о спровођењу непосредног увида.

За време спровођења непосредног увида, овлашћено службено лице не сме дозволити да се непосредни увид злоупотреби и да дође до повреде пословно осетљивих података, пословне тајне и привилеговане комуникације корисника државне помоћи.

Корисник је дужан да омогући неометано спровођење непосредног увида.

Заштита података у поступцима пред Комисијом

Члан 44.

Заштићени подаци у смислу овог закона су подаци који су достављени, прикупљени или стављени на увид Комисији, на основу иницијативе за испитивање доделе неусклађене државне помоћи или у претходној и накнадној контроли, укључујући и непосредни увид, који имају својство пословне тајне или поверљивог податка, чијим би објављивањем, стављањем на увид другим лицима, могла да наступи значајна штета за лица којима припадају ти подаци или на које се односе, или би се тиме угрозио, омео или отежао поступак пред Комисијом.

Пословна тајна су подаци који то својство имају у складу са законом којим се уређује заштита пословне тајне односно који су мерама или актом

донетим од стране лица којем припадају, проглашени тајном у складу са другим законима.

Заштићени подаци у смислу овог закона који могу имати својство пословне тајне, јесу нарочито технички, односно финансијски подаци који се односе на знање и искуство учесника на тржишту, његове методе процене трошкова инвестиција, производне тајне и поступке, бизнис или инвестициони план, тржишни удели, будућа предвиђања у погледу структуре трошкова и цена, као и продајну стратегију.

Поверљиви подаци у смислу овог закона су подаци чије би изношење нанело значајну штету лицу којем припадају или на које се односе, ако се оцени да је интерес тог лица за заштиту података оправдан и да је по значају битно већи у односу на интерес других лица или јавности у погледу давања тих података на увид или њиховог објављивања.

У зависности од околности сваког појединачног случаја, поверљиви подаци се нарочито односе на идентитет лица које је подносилац иницијативе за испитивање оцене усклађености или лица које је доставило податке по захтеву Комисије (извор података), као и других учесника на тржишту приликом изјашњавања на захтеве, налоге и обавештења Комисије.

Ако поверљиви подаци садрже податке о личности врши се псеудонимизација у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Решењем председника Комисије се одређују подаци који имају својство заштићених података, ако се утврди вероватним наступање услова из става 1. овог члана.

Заштићени подаци се одређују по захтеву странке, подносиоца иницијативе за испитивање оцене усклађености, односно лица којем припадају ти подаци или на које се односе, а захтев за заштиту података са њиховом анонимизираном верзијом, подноси се истовремено са поднеском који садржи податке за које се тражи заштита, а најкасније у року од осам дана од дана достављања поднеска.

Изузетно од става 8. овог закона, заштићени подаци могу бити одређени по службеној дужности.

Против решења којим није усвојен захтев за одређивање заштићених података, допуштена је посебна жалба о којој одлучује Савет.

Обавештење о битним чињеницама утврђеним у поступку

Члан 45.

У поступцима из чл. 32. и 37. овог закона у којима Комисија државну помоћ оцени као неусклађену, овлашћено службено лице, пре подношења предлога Савету обавештава странку о битним чињеницама, доказима и осталим елементима на којима ће заснивати решење и позвати је да се изјасни у року који не може бити краћи од 20 дана.

Обавештење из става 1. овог члана нарочито садржи утврђене чињенице и околности, као и став овлашћеног службеног лица у погледу предмета поступка.

Објављивање аката Комисије

Члан 46.

Решење којим се одлучује о усклађености државне помоћи, као и закључак о покретању поступка по службеној дужности објављује се у целости на интернет страници Комисије.

Приликом објаве решења и закључака на интернет страници Комисије из текста се изостављају подаци који су заштићени у складу са овим законом (анонимизирана верзија акта).

Савет Комисије, на предлог секретара, може одлучити да се закључак о покретању поступка не објављује ако оцени да би се објављивањем угрозило спровођење поступка.

Остала акта и одлуке, које у оквиру својих надлежности доноси Комисија, објављују се у складу са одредбом о начину њиховог објављивања коју садржи појединачни акт, односно донета одлука.

Комисија ближе уређује начин на који ће се вршити изостављање заштићених података из аката који се објављују.

Сарадња са другим органима

Члан 47.

Комисија може пружити стручну помоћ даваоцима државне помоћи у циљу правилне примене овог закона.

По захтеву Комисије, органи надлежни за послове државне ревизије и послове буџетске инспекције сарађују са Комисијом приликом спровођења одређених радњи у поступку.

У погледу спровођења секторских анализа, Комисија може затражити подршку тела надлежног за заштиту конкуренције.

IV. АНАЛИЗЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ КОМИСИЈЕ

Регистар државне помоћи и *de minimis* помоћи

Члан 48.

Комисија води регистар државне помоћи за коју постоји обавеза пријаве, додељене државне помоћи, *de minimis* помоћи и осталих података потребних за спровођење законом прописане надлежности.

Регистар садржи податке о пријави, односно о даваоцу, кориснику државне помоћи, правни основ за доделу, врсти, инструменту и износу додељене државне помоћи.

Регистар из става 1. овог члана представља јединствену електронску базу података.

Давалац државне помоћи је дужан да води евиденцију о додељеној државној помоћи и да достави Комисији податке неопходне за вођење регистра из става 1. овог члана.

Облик, начин уношења података и функционисања регистра из става 1. овог члана ближе уређује Комисија.

Секторска анализа додељене и инструмената државне помоћи

Члан 49.

У случају постојања основане претпоставке да мере државне помоћи у одређеном сектору привреде или утемељене на одређеном инструменту помоћи из члана 3. овог закона могу значајно ограничити или нарушити конкуренцију, Комисија може спровести секторску анализу.

Комисија може, на захтев Владе, анализирати одређену врсту помоћи, њене ефекте на развој одређене гране привреде или тржишта, о чему сачињава извештај који доставља Влади.

За потребе спровођења анализа из ст. 1. и 2. овог члана, Комисија може захтевати од даваоца, корисника и других учесника на тржишту да доставе неопходне податке или документа.

Комисија може користити документацију и податке прибављене у поступку претходне и накнадне контроле, у мери у којој се не угрожавају пословни или други поверљиви подаци који су као такви означени у поступку.

Нацрт извештаја из става 2. овог члана објављује се на интернет страници Комисије, са позивом да се даваоци, корисници и друга заинтересована лица изјасне у погледу дефинисаних резултата.

Коначан извештај усваја Савет и објављује га на интернет страници Комисије.

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи

Члан 50.

На основу података прикупљених од давалаца државне помоћи, Комисија усваја годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године, који подноси Влади на усвајање.

Давалац државне помоћи је дужан да води евиденцију о додељеној државној помоћи и да достави податке неопходне за сачињавање извештаја из става 1. овог члана најкасније до 15. јуна текуће за претходну годину.

Ако давалац не достави тражене податке у року из става 2. овог члана Комисија може сачинити извештај и без наведених података, при чему ће у уводном делу истаћи да давалац државне помоћи није испунио обавезу предвиђену овим чланом.

Подаци коришћени за израду годишњег извештаја могу се доставити трећим лицима, по добијању сагласности даваоца државне помоћи, у форми и облику који давалац одреди.

Комисија ближе уређује облик и садржину годишњег извештаја о додељеној државној помоћи.

Годишњи извештај о попису шема државне помоћи

Члан 51.

Комисија израђује годишњи извештај о попису шема државне помоћи, који доставља Влади у првом кварталу текуће године за претходну годину.

Годишњи извештај о попису шема мора да садржи листу прописа са оценом усклађености и препорукама Комисије.

Давалац државне помоћи доставља Комисији план усвајања шема државне помоћи за наредну буџетску годину и рокове за њихово усвајање, а најкасније до 15. децембра текуће године.

Комисија ближе уређује облик и садржину годишњег извештаја о попису шема државне помоћи.

V. УПРАВНЕ МЕРЕ

Управне мере које изриче Комисија

Члан 52.

У поступку накнадне контроле Комисија може одредити меру понашања, меру којом налаже повраћај државне помоћи или другу управну меру у складу са овим законом.

Комисија може одредити меру која за циљ има отклањање неусклађености односно спречавање доделе државне помоћи, која се нарочито састоји у привременом или трајном обустављању вршења радњи доделе државне помоћи (мере понашања).

Ако утврди неусклађеност, Комисија налаже даваоцу државне помоћи да, без одлагања, предузме мере у циљу повраћаја додељеног износа државне помоћи, увећаног за законску затезну камату, почев од дана коришћења те помоћи до дана повраћаја искоришћеног износа и да одмах обустави даљу доделу неискоришћеног дела државне помоћи (мера повраћаја).

Изузетно од става 3. овог члана, Комисија може ослободити од повраћаја износа затезне камате из тог става, ако давалац докаже да би то довело до стечаја или престанка обављања пословне делатности корисника.

О усвојеним мерама из става 1. овог члана, Комисија обавештава и орган надлежан за послове државне ревизије односно буџетске инспекције.

Периодични пенал (мера процесног пенала)

Члан 53.

Комисија може, кориснику или учеснику на тржишту одредити меру периодичног пенала у износу од 5.000,00 динара до 200.000,00 динара за сваки дан понашања супротно налогу Комисије, односно непоступања по том налогу, ако:

- 1) не поступи по налогу из закључка из члана 42. став 5. овог закона,
- 2) неблаговремено извршава обавезе наложене закључком Комисије,
- 3) достави нетачне или непотпуне податке.

Дневни износ мере периодичног пенала не може бити већи од 5% вредности просечног дневног промета корисника или другог учесника на тржишту, док укупни износ мере периодичног пенала не може бити већи од 1% укупног годишњег промета корисника или другог учесника на тржишту оствареног на територији Републике Србије.

Изузетно од става 1. овог члана, Комисија може ослободити лице из тог става од мере периодичног пенала, ако докажу да би та мера довела до стечаја или престанка обављања пословне делатности корисника или отежаног пословања.

Наплата мере периодичног пенала врши се у корист буџета Републике Србије.

Принудно извршење мере периодичног пенала, као и повраћај средстава у случају њиховог умањења или поништаја одлуком суда, спроводи порески орган у складу са прописима којима се уређује наплата пореза.

VI. СУДСКА КОНТРОЛА

Судска контрола решења Комисије

Члан 54.

Против коначног решења Комисије може се поднети тужба Управном суду у року од 30 дана од дана достављања решења странци.

Подношење тужбе не одлаже извршење решења.

Комисија може по захтеву подносиоца тужбе да одложи извршење решења до правоснажности судске одлуке.

Уз захтев за одлагање подноси се доказ о поднетој тужби.

По захтеву за одлагање извршења одлучује Савет, по хитном поступку најкасније до истека рока за повраћај државне помоћи одређеног у решењу.

У управном спору суд може да пресудом реши управну ствар ако природа ствари то дозвољава и ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то.

VII. ЗАСТАРЕЛОСТ И ТРОШКОВИ ПОСТУПКА

Застарелост

Члан 55.

По истеку периода од десет година, Комисија не може да наложи повраћај државне помоћи.

Рок из става 1. овог члана рачуна се почев од дана доделе државне помоћи, без обзира да ли је додељена као индивидуална или на основу шеме.

Застарелост из става 1. овог члана прекида се сваком радњом Комисије или странке у поступку у вези са неусклађеном државном помоћи, након чега рок почиње поново да тече.

Ако се о одлуци Комисије води управни спор, застарелост се обуставља до правоснажности судске одлуке.

Мера периодичног пенала из члана 53. овог закона не може се одредити протеком једне године од дана пропуштања извршења радње или обавезе наложене од стране Комисије.

Трошкови поступка

Члан 56.

Комисија сноси редовне трошкове поступка који је покренут по службеној дужности и повољно окончан за странку и трошкове и награде вештака, сведока, тумача и привременог заступника.

У поступцима покренутим захтевом странке, све трошкове поступка сноси странка.

Странка у поступку покренутом по службеној дужности, који је за њу повољно окончан, нема право на надокнаду трошкова поступка из става 1. овог члана које је сама сносила у том поступку.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 57.

Подзаконски акти за извршавање овог закона донеће се у року од једне године од почетка примене овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се прописи донети на основу Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 58.

Регистар државне помоћи и помоћи мале вредности из члана 48. овог закона се успоставља најкасније у року од годину дана од почетка примене овог закона.

До успостављања регистра, давалац државне помоћи и помоћи мале вредности је дужан да води евиденцију, чува и доставља Комисији податке о тој помоћи у складу са прописима донетим на основу Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09).

Избор председника Комисије и чланова Савета

Члан 59.

Председник и чланови Савета биће изабрани у року од два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Почетни програм рада Комисије

Члан 60.

Комисија почиње са радом даном избора органа Комисије.

Савет ће у року од 30 дана од дана конституисања донети Статут.

Савет Комисије ће донети Почетни програм рада Комисије, у року од 45 дана од дана избора органа.

Почетни програм рада Комисије садржаће нарочито: обезбеђење средстава за рад Комисије, обавештење о конститутивним активностима Комисије.

Члан 61.

Даном почетка рада Комисија преузима запослене у Министарству финансија - Одељењу за контролу државне помоћи, као и предмете, архиву, опрему и средства за рад, који се односе на те послове.

До почетка рада Комисије, стручне, административне и техничке послове из области контроле државне помоћи обављаће Одељење за контролу државне помоћи, Министарства финансија.

Даном ступања на снагу овог закона Комисија наставља са радом у складу са одредбама Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09) до избора органа Комисије на основу овог закона.

Члан 62.

На поступке који су започети до дана почетка примене овог закона примењују се прописи по којима су започети.

Ако после почетка примене овог закона решење Комисије донето у складу са ставом 1. овог члана буде поништено или укинато, поновни поступак спроводи се према одредбама овог закона.

Члан 63.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09).

Члан 64.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а почиње да се примењује 1. јануара 2020. године, осим одредаба чл. 9-24. овог закона које почињу да се примењују даном ступања на снагу овог закона.